

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-9156.111.3.39-47>
УДК 343.32 (477)

Мовчан Р. О., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)

e-mail: romanmov1984@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2074-8895>

Бурда П. О., доктор філософії в галузі права (м. Вінниця, Україна)

e-mail: p.burda@donnu.edu.ua

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-3541-2176>

ПРО (-НЕ)ВИПРАВДАНІСТЬ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ОКРЕМИХ РІЗНОВИДІВ ВІЙСЬКОВО ЗНАЧУЩОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У статті здійснено спробу отримання науково обґрунтованої відповіді на питання про виправданість диференціації кримінальної відповідальності за несанкціоноване поширення тих видів військово значущої інформації, про які йдеться в ч. ч. 1 і 2 ст. 114-2 Кримінального кодексу України. З урахуванням цього розроблено пропозиції, спрямовані на вдосконалення чинного та проектового кримінального законодавства у відповідній сфері.

Зокрема, зроблено висновок, що за умови збереження в ст. 114-2 КК двох окремих частин, у яких диференційовано відповідальність за несанкціоноване поширення різних видів військово значущої інформації, у її ч. 1 має бути вказано те, що карим за нею є несанкціоноване поширення інформації про переміщення будь-яких товарів військового призначення, спрямованих для використання військовими формуваннями України, без жодного «прив'язування» до того: 1) це є іноземна допомога чи продукція вітчизняних виробників; 2) таке переміщення здійснюється територією України чи територією будь-якої іншої держави.

Водночас доведено, що через приблизно однаковий ступінь суспільної небезпеки некваліфікованих проявів несанкціонованого поширення тих видів військово значущої інформації, про які йдеться в ч. ч. 1 і 2 ст. 114-2 КК, а також зважаючи на те що на практиці найчастіше одночасно поширюється інформація про переміщення як товарів військового призначення, так і особового складу, в управлінні якого воно перебуває, жодної необхідності в утіленій у межах досліджуваної кримінально-правової норми (як і в релевантних приписах проекту КК) диференціації відповідальності немає. З огляду на це, пропонується залишити лише одну норму (частину), у межах якої буде уніфікована відповідальність за некваліфіковані прояви несанкціонованого поширення будь-якої військово значущої інформації.

Ключові слова: несанкціоноване поширення, військово значуща інформація, диференціація кримінальної відповідальності, покарання, військові формування, переміщення, рух, розташування, зброя, озброєння, боєприпаси, товари військового призначення, злочин, кримінальне законодавство.

Постановка проблеми. 24 березня 2022 р. парламент ухвалив Закон України № 2160-IX. Головним результатом прийняття цього рішення стало доповнення Кримінального кодексу України (далі – КК) новою ст. 114-2, у якій встановлено кримінальну відповідальність за несанкціоноване поширення так званої «військово значущої інформації». Як зазначається в Пояснювальній записці до відповідного Законопроекту, цей крок зумовлений прагненням вітчизняного законодавця належним чином відреагувати на зафіксовані з початком відкритого нападу російської федерації на Україну численні випадки, коли громадяни нашої країни необдуманно та небезпечно здійснювали допомогу ворогу шляхом розповсюдження інформації про, по-перше, направлення, переміщення міжнародної військової допомоги в Україну, по-друге, переміщення, рух або розташування Збройних Сил України чи інших військових формувань України.

Ураховуючи зміст згаданої у відповідному супровідному документі інформації, народні депутати України виокремили в межах ст. 114-2 КК дві частини, присвячені регламентації відповідальності за несанкціоноване поширення інформації якраз-таки про:

– направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, у т. ч. про їх переміщення територією України (ч. 1);

– та, відповідно, переміщення, рух або розташування Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань (далі – військові формування України) (ч. 2).

При цьому особливу увагу варто звернути на те, що законодавець не обмежився самим лише формальним виділенням у ст. 114-2 КК двох самостійних (не основного та кваліфікованого) складів, один із яких традиційно розцінюється як такий, що стосується несанкціонованого поширення інформації щодо міжнародної (іноземної) військової допомоги (ч. 1), а інший – військових формувань України (ч. 2). Крім цього, парламентарії ще й змістовно (реально) диференціювали відповідальність за розглядувані діяння, що виявилось в установленні в санкціях відповідних норм відчутно різних строків позбавлення волі, передбачених за вчинення описаної в них поведінки:

– лише від 3 до 5 років у ч. 1 ст. 114-2 КК;

– і аж від 5 до 8 років у ч. 2 ст. 114-2 КК.

Але чи є така градація кримінальної відповідальності виправданою? І чи справді в ч. 1 ст. 114-2 КК передбачено відповідальність за несанкціоноване поширення інформації, яка стосується виключно міжнародної (іноземної) допомоги?

Необхідністю вирішення зазначених складних і злободенних питань і зумовлена актуальність статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти кримінально-правової протидії несанкціонованому поширенню військово значущої інформації висвітлено в працях М. Акімова, В. Батиргарєєвої, В. Бондаря, О. Будяченко, М. Дубняка, Д. Євтеєвої, З. Загинеї-Заболотенко, В. Киричка, А. Лапкіна, О. Маріна, В. Мисливого, В. Навроцького, К. Новікової, В. Олійника, Є. Письменського, А. Політової, Ю. Пономаренка, М. Рубашенка, О. Самчинської, А. Сердечної, О. Старко, Л. Тимофєєвої, О. Тугарової, М. Хавронюка й деяких інших правників. Водночас маємо зауважити, що порушені в статті проблемні питання предметом окремих наукових розвідок ще не ставали, через що є недостатньо дослідженими у вітчизняній кримінально-правовій доктрині.

Формулювання цілей. Метою статті є отримання науково обґрунтованої відповіді на питання про виправданість диференціації кримінальної відповідальності за несанкціоноване поширення різних видів військово значущої інформації, які описані в ч. ч. 1 і 2 ст. 114-2 КК, розроблення на цій основі пропозицій, спрямованих на вдосконалення чинного та проєктованого законодавства у відповідній сфері.

Виклад основного матеріалу. У попередніх рядках уже зазначалося, що тривалий час вітчизняні дослідники виходили з уявлення про те, що в ч. 1 ст. 114-2 КК йдеться про несанкціоноване поширення інформації лише про, умовно кажучи, **міжнародну (іноземну) військову допомогу**.

Так, аналізуючи вживане в згаданій нормі поняття *переміщення територією України*, М. Хавронюк пов'язує його лише з так званою «іноземною (міжнародною)» допомогою, прямо вказуючи на те, що під ним необхідно розуміти переміщення відповідних предметів тільки **від кордону України** (тут і далі виділено нами – Р. М. та П. Б.) до проміжного чи кінцевого пункту призначення [1]. Аналогічним чином розмірковує і Ю. Пономаренко, який також акцентує увагу на тому, що в цьому разі йдеться про зміну місця знаходження зброї, озброєнь чи бойових припасів, **поставлених в Україну**, по території України [2, с. 105].

Видається, що підґрунтям для продемонстрованої наукової позиції є використане обома названими вченими логічне та граматичне тлумачення кримінального закону. Зокрема, дозволимо собі припустити, що криміналісти передусім урахували те, що в ч. 1 ст. 114-2 КК перед словосполученням «переміщення територією України» міститься вказівка на «у тому числі», яка сприйнята ними як своєрідний «місточок», що засвідчує зв'язок цього словосполучення (переміщення територією України) саме і виключно зі згаданими вище зброєю, озброєнням і бойовими припасами, які потрапили, переміщені до України, а отже, раніше в нашій країні не перебували.

Первинно викладений підхід до трактування аналізованих кримінально-правових приписів підтриманий й одним із авторів цих рядків, який у контексті ч. 1 ст. 114-2 КК вів мову виключно про «іноземну» військову допомогу [3, с. 101].

Однак згодом така позиція зазнала серйозного уточнення. Зокрема, ми звернули увагу на таке:

– по-перше, у ч. 2 ст. 114-2 КК, вочевидь, ідеться про поширення інформації виключно про переміщення особового складу, через це за нею не може кваліфікуватися поширення інформації про переміщення самого лише озброєння чи боеприпасів (без особового складу);

– по-друге, на противагу граматичному та логічному тлумаченню, яке загалом виправдано застосоване Ю. Пономаренком та М. Хавронюком, буквально й системне інтерпретування приписів ч. 1 ст. 114-2 КК все ж таки допускають кваліфікацію за нею поширення інформації про переміщення територією України **будь-якої** зброї, озброєння чи боеприпасів, незалежно від того чи вони надані іноземними партнерами, тому рух яких відбувається від кордону України (у Ю. Пономаренка – «поставлених в Україну»), чи належали нашій державі й раніше [4, с. 140–141].

Не обмежуючись лише зазначеними теоретичними аргументами, для підкріплення викладеної позиції варто навести такий вельми показовий у цьому аспекті приклад із суддівської практики.

Вінницьким міським судом Вінницької області встановлено, що Особа-1, перебуваючи на залізничній станції м. Жмеринка, здійснила відеофіксацію військової техніки ЗСУ – артилерійського озброєння, яка знаходилась на вагонних платформах для подальшого переміщення. Відразу по тому Особа-1 поширила записаний нею відеозапис у мобільному додатку «Telegram». І попри те, що згадане озброєння не було іноземною допомогою, Особа-1 була визнана винною у вчиненні злочину, передбаченого саме ч. 1, а не ч. 2 ст. 114-2 КК [5].

Зважаючи на викладені аргументи, з метою усунення будь-якого підґрунтя для неоднакового трактування відповідних правових приписів у майбутньому, ми пропонуємо законодавцю більш чітко виразити свої наміри стосовно того, за якою частиною ст. 114-2 КК має кваліфікуватися несанкціоноване поширення інформації про переміщення озброєння та боеприпасів, які не є іноземною (міжнародною) допомогою [4, с. 141].

На нашу думку, за умови збереження передбаченої чинною ст. 114-2 КК диференціації кримінальної відповідальності за несанкціоноване поширення відповідних різновидів військово значущої інформації таке «більш чітке вираження» могло б бути забезпечено за рахунок указівки в її ч. 1 (або її аналогу) на те, що караним за нею є несанкціоноване поширення інформації про:

1) переміщення будь-яких товарів військового призначення, спрямованих для використання військовими формуваннями України, без жодного прямого чи опосередкованого «прив'язування» (як це має місце в чинній редакції досліджуваної норми) до того:

– по-перше, це є іноземна допомога чи продукція вітчизняних виробників.

До речі, маємо відмітити, що серед віднайдених нами в ЄДРСР судових рішень за ч. 1 ст. 114-2 КК майже всі стосувалися вітчизняного озброєння та боеприпасів [6; 7; 8; 9 тощо], лише одне – іноземного.

В останньому випадку йшлося про дії військовослужбовця ЗСУ Особи-1, який 26 лютого 2023 р., перебуваючи біля бліндажа, розміщеного навпроти стоянки повітряних суден типу СУ-27, використовуючи месенджер «WatsApp», здійснив відеодзвінок Особи-2, під час якого повідомив йому інформацію про переміщення до його військової частини озброєння (боєприпасів) іноземного виробництва, а саме: **авіаційних засобів ураження (ракети) іноземного виробництва США (AGM-88 HARM) та планеруючих бомб калібру 255 кг (JDAM)**. Як наслідок, Особа-1 був визнаний у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 114-2 КК [10];

– по-друге, таке переміщення здійснюється територією України чи ж територією будь-якої іншої держави. Такий крок є необхідним, зокрема, для того, щоб запобігти потенційним і свого часу згаданим М. Хавронюком [1] шкідливим випадкам несанкціонованого поширення інформації про переміщення відповідних предметів не в Україну, а з України (скажімо, для ремонту пошкодженої на полі бою техніки¹), яке (переміщення) спочатку відбувається територією України, а вже далі – територією інших держав;

2) направлення відповідних предметів в Україну. На відміну від попередніх дій, які є шкідливими передусім через те, що дають ворогу можливість фізично знищити товари військового призначення на шляху їхнього прямування до військових формувань України, небезпечність такої поведінки зумовлена тим, що вона дає змогу військовому супротивнику вжити політичних чи фізичних (зокрема завдяки диверсіям на виробництві) заходів щодо припинення тих чи інших поставок, а також навіть якщо не вдасться знищити на шляху прямування, то хоча б заздалегідь підготуватися до появи відповідних товарів на фронті.

Схожі міркування озвучують і розробники проекту КК, які в ст. 9.2.3 останнього передбачили відповідальність за несанкціоноване поширення інформації про:

1) направлення в Україну або з України озброєння чи інших товарів військового призначення або;

2) їх переміщення територією України чи за кордоном [11].

Утім, проаналізувавши цей варіант, ми можемо констатувати, що, подібно до чинної ч. 1 ст. 114-2 КК, на початку п. 2 відповідної проектової норми міститься вказівка на «їх», яка пов'язує (за задумом чи всупереч волі розробників проекту) відповідне переміщення з передбаченим п. 1 направленням предметів «в» чи «з» Україну (-и). Через це розглядувані приписи також не дають однозначної відповіді на питання про те, чи підпадає під їхню дію поведінка осіб, які поширюють інформацію про переміщення товарів військового призначення, що не пов'язане з перетином кордону України (у будь-який бік), а стосується лише зміни локації в межах України (наприклад, переміщення з однієї ділянки фронту на іншу; з місць зберігання або ремонту на фронт тощо). Наведені положення засвідчують необхідність удосконалення відповідних приписів положень КК у спосіб подібний до того, який рекомендований вище стосовно ч. 1 ст. 114-2 КК.

Водночас, вивчивши озвучені пропозиції, читач міг звернути увагу на таке:

1) по-перше, використання нами на початку викладення відповідної позиції формулювання «за умови збереження передбаченої чинною ст. 114-2 КК диференціації відповідальності за несанкціоноване поширення окремих різновидів військово значущої інформації». Нагадаємо, і це принципово важливо, що в ч. ч. 1 і 2 аналізованої статті

¹ Як відомо із загальнодоступних джерел, пошкоджена в Україні техніка ремонтується не лише в нашій державі, а й принаймні в Польщі, Словаччині та Чехії.

описано ознаки не основного та кваліфікованого складу, а **двох окремих самотійних складів**, які стосуються несанкціонованого поширення різних видів інформації:

– у ч. 1 – умовно кажучи, про «зброю» (у широкому сенсі), яке, як ми пам'ятаємо, карається позбавленням волі на строк від 3 до 5 років;

– тоді як у ч. 2 – про «військові формування України», санкція за вчинення якого є значно суворішою – від 5 до 8 років позбавлення волі;

2) по-друге, те, що в одній із попередніх робіт, присвячених відповідній проблематиці, ми пропонували замінити вживані в ст. 114-2 КК невиправдано громіздкі й нечіткі назву та диспозиції на зрозуміле й лаконічне формулювання «несанкціоноване поширення військово значущої інформації», зміст якого мав би бути розкритий у відповідних положеннях регулюючого законодавства [12, с. 13, 123; 13].

Через це виникає логічне питання: як саме має бути забезпечена відповідна якщо й не градація (як у КК), то принаймні «розділення» (як у проекті КК) відповідальності за умови пропонованого нами вживання єдиного звороту «несанкціоноване поширення військово значущої інформації»?

Утім справа саме в тому, що, на нашу думку, жодної необхідності в утіленій у межах ст. 114-2 КК диференціації відповідальності немає. Така позиція ґрунтується на двох основних аргументах.

По-перше, і насамперед, це приблизно однаковий ступінь суспільної небезпеки некваліфікованих проявів несанкціонованого поширення відповідної інформації, про яку йдеться в ч. ч. 1 і 2 ст. 114-2 КК.

Звичайно, ми не виключаємо апелювань до того, що в ч. 2 вказується на військовослужбовців, життя яких є незрівнянно ціннішим за будь-які товари військового призначення. Однак, відповідаючи на подібні потенційні закиди, хотілося б звернути увагу на таке:

1) у регулятивному військовому законодавстві не градується ступінь важливості відповідної інформації, несанкціоноване поширення якої однаково визнається таким, що може негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану;

2) до настання найнебезпечнішого різновиду наслідків – загибелі людини – так само може призвести й несанкціоноване поширення інформації про товари військового призначення, які майже завжди супроводжують чи військовослужбовці, чи ж інший охоронний (правоохоронний) персонал;

3) що ж до загибелі людини, то переконані, що посилена відповідальність має передбачатися лише за умови реального настання таких наслідків, незалежно від того їх спричинило несанкціоноване поширення інформації про товари військового призначення чи ж про особовий склад. Аналогічні ж дії, які не призвели до таких наслідків, мають каратися однаково, а оцінка відмінності в ступені суспільної небезпеки окремих їх проявів має забезпечуватися не за рахунок диференціації, а завдяки індивідуалізації відповідальності (відносно визначена санкція);

4) тут також хотілося б нагадати, що в складах кримінальних правопорушень, предметом яких є державна таємниця (статті 111, 114, 328–329, 422 КК), відсутня диференціація відповідальності залежно від різновидів такої таємниці, тобто того, стосується вона, наприклад, відомостей про кооперацію розробників нових зразків озброєння (військової техніки) або виробників озброєння (військової техніки), які розкривають за сукупністю всіх показників їх потужності, номенклатуру, поставки виробів, терміни, об'єми виконання робіт (п. 2.1.16 ЗВДТ), чи ж відомостей за сукупністю всіх показників про бойові комплекти, бойовий і чисельний склад військ (сил) (п. 1.1.6 ЗВДТ).

По-друге (що пов'язане з попереднім), варто пам'ятати, що на практиці найчастіше водночас поширюється інформація про переміщення як товарів військового призначення, так й особового складу, в управлінні якого воно перебуває. Тому виходить, що, з огляду на «самостійність» складів, передбачених ч. ч. 1 і 2 ст. 114-2 КК, у всіх таких випадках учинене з урахуванням уставлених правил кваліфікації мало б отримувати кримінально-правову оцінку за сукупністю двох відповідних норм (ч. ч. 1 і 2). Попри це, у правозастосовній діяльності склався абсолютно інший підхід, за якого несанкціоноване поширення одночасно обох згаданих різновидів інформації кваліфікується не за сукупністю, а за однією лише ч. 2 ст. 114-2 КК.

Наприклад, у вирокі Самбірського міськрайонного суду Львівської області прямо зазначається, що 19 квітня 2022 р. Особа-1 за допомогою відеокамери свого мобільного телефона зафіксував переміщення, по-перше, **озброєння**, по-друге, **особового складу підрозділу ЗСУ**, що рухався по вказаному відрізку автодороги, а в подальшому опублікував зазначений вище файл [14].

Розглядаючи справу стосовно Особи-2, судді Красноградського районного суду Харківської області також указали на те, що відповідний суб'єкт:

- 28 червня 2022 р. передавав відомості про те, що в цей день у м. Краснограді повз залізничну станцію міста прослідую потяг із **військовою технікою**, а саме з **гаубицями**;
- 29 червня 2022 р. – про місце розташування складів, а саме ангарів, у яких зберігається та обслуговується **техніка**;
- 7 липня 2022 р. – координати місцевості, зазначивши, що за вказаними координатами знаходиться нафтобаза, на території якої розташовуються **підрозділи ЗСУ**;
- 30 серпня 2022 р. – координати місцевості, указавши, що за цими координатами дислокується **особовий склад ЗСУ** тощо [15].

Однак, попри одночасну вказівку в обох (як і багатьох інших) вироків на те, що несанкціоновано була поширена інформація, передбачена як ч. 1, так і ч. 2, у цих справах винним була інкримінована лише ч. 2 ст. 114-2 КК.

З огляду на зазначене, вважаємо, що в перспективі має існувати лише одна норма (частина), у межах якої буде уніфікована відповідальність за некваліфіковані прояви несанкціонованого поширення будь-якої військово значущої інформації.

У контексті сказаного звернемо увагу й на підхід, який реалізований у проекті КК, а саме:

- з одного боку, як і в чинному КК, у цьому документі виділено дві окремі норми, одна з яких присвячена регламентації відповідальності за несанкціоноване поширення інформації про направлення чи переміщення товарів військового призначення (ст. 9.2.3), тоді як друга – про переміщення або розміщення військового формування України (ст. 9.2.4);
- водночас, з іншого боку, на відміну від актуального сьогодні, у перспективному кримінальному законі за ці діяння було передбачено однакове покарання (злочини 3-го ступеня) [11].

Погоджуючись із членами відповідної Робочої групи щодо визнання обох розглянутих діянь злочинами одного ступеня тяжкості, ми все ж ставимо питання: а який тоді (за умови однакової караності) сенс в існуванні двох відповідних норм?

На нашу думку, жодної практичної чи теоретичної користі такий крок позбавлений, що зайвий раз доводить доцільність існування єдиної норми, у межах якої має бути уніфікована відповідальність за несанкціоноване поширення будь-яких різновидів військово значущої інформації.

Висновки. Отже, за результатами дослідження можна дійти таких висновків.

По-перше, за умови збереження в ст. 114-2 КК двох окремих частин, у яких і надалі буде диференційовано відповідальність за несанкціоноване поширення різних видів

військово значущої інформації, у її ч. 1 (у перспективі – у відповідній нормі регулюючого законодавства) має бути чітко вказано на те, що караним за нею є несанкціоноване поширення інформації про:

- 1) переміщення будь-яких товарів військового призначення, спрямованих для використання військовими формуваннями України, без жодного «прив'язування» до того:
 - це є іноземна допомога чи продукція вітчизняних виробників;
 - таке переміщення здійснюється територією України чи територією будь-якої іншої держави;
- 2) направлення відповідних предметів в Україну.

По-друге, з огляду на на приблизно однаковий ступінь суспільної небезпеки некваліфікованих проявів несанкціонованого поширення окремих різновидів військово значущої інформації, про які йдеться в ч. ч. 1 і 2 ст. 114-2 КК, а також те, що на практиці нерідко водночас поширюється інформація про переміщення як товарів військового призначення, так й особового складу, в управлінні якого воно перебуває, жодної необхідності в утіленій у межах досліджуваної кримінально-правової норми (як і в релевантних приписах проєкту КК) диференціації відповідальності немає. Тому в майбутньому має існувати лише одна норма (частина), у межах якої буде уніфікована відповідальність за некваліфіковані прояви несанкціонованого поширення будь-якої військово значущої інформації.

Водночас перспективним напрямом наукових розвідок у розглядуваній сфері є проведення досліджень, за результатами яких має бути визначений удосконалений перелік інформації, несанкціоноване поширення якої під час війни має тягнути кримінальну відповідальність, та уточнено перелік суб'єктів, які наділені правом її розповсюдження.

Використані джерела:

1. Хавронюк М. Порушення принципу законності і рівності перед законом у змінах до Кримінального кодексу під час війни. Аналіз помилок у законах воєнного часу щодо змін Кримінального кодексу України. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/porushennya-pryntsypu-zakonnosti-i-rivnosti-pered-zakonom-u-zminah-kryminalnogo-kodeksu-pid-chas-vijny/>.
2. Пономаренко Ю. Несанкціоноване поширення військово значущої інформації: питання кримінально-правової кваліфікації та застосування кримінально-правових засобів. *Право України*. 2022. № 11. С. 100–117.
3. Мовчан Р. О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 242 с.
4. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін. ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
5. Вирок Вінницького міського суду Вінницької області від 11 липня 2022 р. у справі № 127/13877/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105190434>.
6. Вирок Автозаводського районного суду м. Кременчука від 11 вересня 2023 р. у справі № 524/6006/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113343586>.
7. Вирок Центрально-Міського суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 18 липня 2023 р. у справі № 216/4591/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112306703>.
8. Вирок Шевченківського районного суду м. Львова від 19 квітня 2024 р. у справі № 466/1691/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118499408>.
9. Вирок Ярмолинецького районного суду Хмельницької області від 21 лютого 2023 р. у справі № 689/340/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109108875>.
10. Вирок Вознесенського районного суду Миколаївської області від 13 жовтня 2023 р. у справі № 473/3262/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114156926>.
11. Текст Проєкту нового Кримінального кодексу України (станом на 2 квітня 2025 року). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2025/04/03/00-kontrolnyj-proyekt-kk-02-04-2025.pdf>.

12. Бурда П. О. Кримінально-правова протидія несанкціонованому поширенню військово значущої інформації : дис. ... докт. філософії : спец. 081 «Право». Вінниця, 2025. 267 с.

13. Мовчан Р. О., Бурда П. О. Про деякі проблеми кримінальної відповідальності за несанкціоноване поширення військово значущої інформації (ст. 114-2 Кримінального кодексу України). *Інформаційна агресія в сучасному світі: правовий аналіз та протидія* : матеріали Всеукраїнського науково-практичного круглого столу. Харків, 21 червня 2024 р. : електрон. наук. вид. / редкол. : В. С. Батиргареева та ін. Харків : Майдан, 2024. С. 102–109.

14. Вирок Самбірського міськрайонного суду Львівської області від 7 липня 2022 р. у справі № 452/1230/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105142289>.

15. Вирок Красноградського районного суду Харківської області від 9 серпня 2023 р. у справі № 626/430/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112738955>.

References:

1. Khavroniuk, M. (2022). Porushennia pryntsyphu zakonnosti i rivnosti pered zakonom u zminakh do Kryminalnoho kodeksu pid chas viiny. Analiz pomylok u zakonakh voiennoho chasu shchodo zmin Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Violation of the principle of legality and equality before the law in amendments to the Criminal Code during the war. Analysis of errors in wartime laws regarding amendments to the Criminal Code of Ukraine]. Retrieved from: <https://pravo.org.ua/blogs/porushennya-pryntsypu-zakonnosti-i-rivnosti-pered-zakonom-u-zminah-kryminalnogo-kodeksu-pid-chas-viiny/> [in Ukrainian].

2. Ponomarenko, Yu. (2022). Nesanktsionovane poshyrennia viiskovo znachushchoi informat-sii: pytannia kryminalno-pravovoi kvalifikatsii ta zastosuvannia kryminalno-pravovykh zasobiv [Unauthorized dissemination of military-sensitive information: issues of criminal legal qualification and application of criminal legal remedies]. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*, 11, 100–117 [in Ukrainian].

3. Movchan, R. O. (2022). «Voienni» novely Kryminalnoho kodeksu Ukrainy: pravotvorchi ta pravozastosovni problem [«Military» novels of the Criminal Code of Ukraine: law-making and law-enforcement problems]. Kyiv: Norma prava [in Ukrainian].

4. Vozniuk, A. A., Dudorov, O. O., Movchan, R. O., Cherniavskiy, S. S. et al. (2022). *Novely kryminalnoho zakonodavstva Ukrainy, pryiniati v umovakh voiennoho stanu* [Novels of the criminal legislation of Ukraine, adopted under martial law]. Kyiv: Norma prava [in Ukrainian].

5. Vyrok Vinnytskoho miskoho sudu Vinnytskoi oblasti vid 11 lypnia 2022 r. u spravi № 127/13877/22 [Verdict of the Vinnytsia City Court of Vinnytsia Region dated July 11, 2022 in case № 127/13877/22]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105190434> [in Ukrainian].

6. Vyrok Avtozavodskoho raionnoho sudu m. Kremenchuka vid 11 veresnia 2023 r. u spravi № 524/6006/23 [Verdict of the Avtozavodsky District Court of Kremenchuk dated September 11, 2023 in case № 524/6006/23]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113343586> [in Ukrainian].

7. Vyrok Tsentralno-Miskoho sudu m. Kryvoho Rohu Dnipropetrovskoi oblasti vid 18 lypnia 2023 r. u spravi № 216/4591/23 [Verdict of the Central City Court of Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region dated July 18, 2023 in case № 216/4591/23]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112306703> [in Ukrainian].

8. Vyrok Shevchenkivskoho raionnoho sudu m. Lvova vid 19 kvitnia 2024 r. u spravi № 466/1691/24 [Verdict of the Shevchenkivskiy District Court of Lviv dated April 19, 2024 in case № 466/1691/24]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118499408> [in Ukrainian].

9. Vyrok Yarmolynetskoho raionnoho sudu Khmelnytskoi oblasti vid 21 liutoho 2023 r. u spravi № 689/340/23 [Verdict of the Yarmolynetskiy District Court of Khmelnytskyi Region dated February 21, 2023 in case № 689/340/23]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109108875> [in Ukrainian].

10. Vyrok Voznesenskoho raionnoho sudu Mykolaiivskoi oblasti vid 13 zhovtnia 2023 r. u spravi № 473/3262/23 [Verdict of the Voznesenskiy District Court of Mykolaiv Region dated October 13, 2023 in case № 473/3262/23]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114156926> [in Ukrainian].

11. Tekst proiektu novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy (stanom na 2 kvitnia 2025 roku) [Text of the draft of the new Criminal Code of Ukraine (as of April 2, 2025)]. Retrieved from: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2025/04/03/00-kontrolnyj-proyekt-kk-02-04-2025.pdf> [in Ukrainian].

12. Burda, P. O. (2025). Kryminalno-pravova protydiia nesanktsionovanomu poshyrenniu viiskovo znachushchoi informatsii [Criminal legal countermeasures against unauthorized dissemination of militarily significant information]. *Candidate's thesis*. Vinnytsia [in Ukrainian].

13. Movchan, R. O., Burda, P. O. Pro deiaki problemy kryminalnoi vidpovidalnosti za nesanktsionovane poshyrennia viiskovo znachushchoi informatsii (st. 114-2 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy) [On some problems of criminal liability for unauthorized dissemination of military-significant information (Article 114-2 of the Criminal Code of Ukraine)]. *Informatsiina ahresiiia v suchasnomu sviti: pravovyi analiz ta protydiia : materialy vseukrainskoho naukovo-praktychnoho kruhloho stolu – Information aggression in the modern world: legal analysis and counteraction: materials of the All-Ukrainian scientific and practical round table*. Kharkiv : Maidan, 102–109 [in Ukrainian].

14. Vyrok Sambirskoho miskraionnoho sudu Lvivskoi oblasti vid 7 lypnia 2022 r. u spravi № 452/1230/22 [Verdict of the Sambir City District Court of Lviv Region dated July 7, 2022 in case № 452/1230/22]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105142289> [in Ukrainian].

15. Vyrok Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti vid 9 serpnia 2023 r. u spravi № 626/430/23 [Verdict of the Krasnogradsky District Court of Kharkiv Region dated August 9, 2023 in case № 626/430/23]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112738955> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 15.07.2025
Стаття рекомендована до друку 01.09.2025
Опублікована 12.11.2025

Movchan R., Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Constitutional, International and Criminal Law of the Donetsk Vasyl Stus National University (Vinnytsia, Ukraine)

Burda P., Doctor of Philosophy in Law (Vinnytsia, Ukraine)

ON THE (UN)JUSTIFICATION OF THE DIFFERENTIATION OF CRIMINAL LIABILITY FOR THE UNAUTHORIZED DISSEMINATION OF CERTAIN TYPES OF MILITARY SIGNIFICANT INFORMATION

The article attempts to obtain a scientifically substantiated answer to the question of the justification for the differentiation of criminal liability for the unauthorized dissemination of those types of military-significant information referred to in the current parts 1 and 2 of Article 114-2 of the Criminal Code of Ukraine (hereinafter referred to as the Criminal Code). Taking this into account, proposals have been developed aimed at improving the current and projected criminal legislation in the relevant area. In particular, it is concluded that, provided that Article 114-2 of the Criminal Code retains two separate parts, in which liability for the unauthorized dissemination of different types of military-significant information is differentiated, its part 1 should indicate that the unauthorized dissemination of information about the movement of any military goods intended for use by the military formations of Ukraine is punishable under it, without any “attachment” to: 1) whether it is foreign aid or products of domestic manufacturers; 2) whether such movement is carried out through the territory of Ukraine or through the territory of any other state.

It has been proven that due to the approximately equal degree of public danger of unqualified types of unauthorized dissemination of the corresponding types of military-significant information referred to in Part 1 and Part 2 of Article 114-2 of the Criminal Code, as well as the fact that in practice information about both the movement of military goods and the personnel under whose management it is located is most often disseminated simultaneously, there is no need for any differentiation of liability embodied within the framework of the criminal law norm under study (as well as in the relevant provisions of the draft Criminal Code). In view of this, it is proposed to leave only one norm (part), within which liability for unqualified types of unauthorized dissemination of any military-significant information will be regulated.

Keywords: unauthorized dissemination, military-significant information, differentiation of criminal liability, punishment, military formations, movement, movement, location, weapons, armaments and ammunition, military goods, crime, criminal law.